

5. Дрогов І.А., Фадсев Б.Г. Подготовка и повышение квалификации кадров самостоятельного туризма. – М.: Турист, 1987.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В ІНСТИТУТАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗА ОСВІТНІМ НАПРЯМОМ “ТУРИЗМ” (0504), СПЕЦІАЛЬНІСТІО “ТУРИЗМ”(050400)

ОЛЬГА ЖДАНОВА

Львівський державний інститут фізичної культури

Незалежна Україна прагне до розвитку сфери туризму. Її все частіше розглядають як сферу економічної діяльності, здатної давати прибутки, впливати на економічний стан міст, областей, регіонів.

Разом з тим, знизилась увага до туризму як сфери педагогічної, виховної діяльності, вивчення рідного краю, патріотичного виховання молоді, корисного проведення дозвілля, засобу оздоровлення, відновлення працездатності загартування, активного відпочинку та фізичної підготовки.

Туризм традиційно культивується в загальноосвітніх школах, вищих закладах освіти різних рівнів акредитації, за місцем роботи. Туристичні заходи проводяться в рекреаційних установах: санаторіях, профілакторіях, будинках і базах відпочинку.

Подальший розвиток активних форм туризму, популярних серед різних верств населення, не можливий без відповідного кадрового забезпечення. Фахівці зазначеного профілю повинні готуватися в інститутах фізкультури, де є змога отримати комплекс знань з теорії та методики фізичного виховання і оздоровчого тренування, лікарського контролю, програмування фізичних навантажень, безпеки оздоровчих занять та ін.

Опитування вчителів загальноосвітніх шкіл і керівників Центрів краєзнавства, туризму та екскурсій учнівської молоді, яке проводилось в рамках наукового дослідження співробітників кафедри рекреації та оздоровчої фізкультури ЛДІФК, підтвердило недостатність туристичної підготовки вчителів та потребу у фахівцях, озброєних знаннями з оздоровчо-туристичної діяльності.

Керівництво ЛДІФК, в зв'язку із зростаючою потребою у фахівцях із туристичною підготовкою, запровадило в рамках спеціальності “Фізичне виховання” спеціалізацію з спортивно-оздоровчого туризму.

Спеціалізація, яку опановують студенти випускного курсу, триває, згідно навчального плану, 162 академічних години, включаючи практику – 72 години. Така кількість годин для підготовки кваліфікованих фахівців з проведення оздоровчо-туристичної діяльності є вкрай не достатньою.

У 2003-2004 навчальному році ЛДІФК першим із ВНЗ фізкультурного профілю розпочав підготовку фахівців спеціальності “Туризм” (050400), напряму освіти “Туризм” (0504). Однак це не стало вирішенням проблеми підготовки кадрів для спортивно - оздоровчого, активного туризму. Справа в тому, що підготовка бакалаврів туризму, здійснюється за єдиним для всіх вищих закладів освіти, які отримали відповідні ліцензії, навчальним планом. Тобто ЛДІФК, Географічний факультет ЛНУ ім. Івана Франка, Інститут туризму Прикарпатського університету імені Василя

Стефаніка та інші ВНЗ не мають відмінностей у змісті туристичної освіти і на сьогоднішній день жодних особливостей підготовки туристичних кадрів у закладах фізкультурного профілю не має.

Цей факт можна розглядати як абсолютно позитивне явище тому, що диплом бакалавра туризму, не залежно від того у якому ВНЗ отриманий, буде свідчити про приблизно однаковий перелік отриманих знань, вмінь та навиків. Однак, аналіз єдиного навчального плану, за яким здійснюється підготовка кадрів, свідчить про те, що бакалаври туризму готуються для здійснення, в основному, економічної діяльності. Тобто вищі заклади освіти фізкультурного профілю поповнили багато чисельну групу ВНЗ, які і раніше готували фахівців для сфери туризму.

Як зазначено вище, існує потреба розвитку спортивно-оздоровчого туризму, залучення широких верств населення до рухової активності, оптимізація рухового режиму, боротьби з гіподинамією. Для її вирішення необхідні фахівці, які мають спеціальну підготовку, готові розвивати активні форми туристичної діяльності. Ми переконані, що таких фахівців необхідно готувати у навчальних закладах фізкультурного профілю.

У подальшому випускники названого профілю могли би проводити викладацьку роботу у навчальних закладах, працювати в обласних, міських, районних центрах краснавства, туризму і екскурсій учнівської молоді, станціях юних туристів, центрах дітей та юнацтва, туристичних базах і таборах, туристичних клубах підприємств, рекреаційних закладах.

Згідно із діючим класифікатором професій та первинних посад вони могли би обіймати такі посади: керівник, інструктор туристичного клубу за місцем проживання; керівник, методист центру туризму, краснавства і екскурсій; керівник, інструктор туристичного комплексу; керівник, інструктор туристичної бази; керівник, інструктор туристичного табору; керівник, співробітник рятувничої служби; інструктор-методист з туризму за місцем роботи, навчання; інструктор санаторію, будинку відпочинку.

Випускники фізкультурних навчальних закладів з спеціальною туристичною підготовкою здатні виконувати такі основні види роботи: пропаганда здорового способу життя, туристичної роботи; перспективне та поточне планування навчальних і тренувальних занять, масових туристичних заходів; організація та проведення групових занять та масових туристичних заходів; підготовка громадських інструкторів з різних видів туризму; надання консультативної допомоги батькам з питань сімейного туризму; оцінка фізичного стану людини, програмування і дозування навантаження; лікарський і педагогічний контроль в процесі тренувальних туристичних занять і мандрівок; фінансово-господарська діяльність по забезпеченню навчальної туристичної роботи та проведення мандрівок.

У підсумку наведемо можливі, з нашої точки зору, шляхи вирішення проблеми.

1. Довільно повернути до державного переліку спеціальностей "Рекреацію, оздоровчу фізичну культуру", яка передбачала туристичну підготовку випускників фізкультурних навчальних закладів і була вилучена у 1997 році.

2. Запровадити у освітньому напрямі "Туризм" (0504) різні спеціальності, в тому числі "Спортивно-оздоровчий" або "Активний туризм" а не лише загальний "Туризм" (7050401), як це є сьогодні.

3. Бакалаврам туризму давати можливість продовжувати навчання, здобувати освітній рівень “спеціаліст”, який присвятити спеціалізації у спортивно-оздоровчому туризмі.

ДОСВІД РОБОТИ ЛЬВІВСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ОБЛАСНОЇ РЯТУВАЛЬНО-ВОДОЛАЗНОЇ СЛУЖБИ З ПІДГОТОВКИ “МАТРОСІВ- РЯТУВАЛЬНИКІВ”

ВІКТОР ПИЖОВ, РОМАН ФІЦА

*Львівський оздоровчо реабілітаційний центр біологічної медицини “СІДУС”,
Львівська обласна центральна рятувально-водолазна служба*

За існуючим в Україні положенням ні одна оздоровча база відпочинку, студентський табір, або санаторій, які розташовані біля природних водоймищ не можуть розпочинати роботу, без наявності рятувального поста в штаті якого не менше двох посад “матросів-рятівників”, із відповідною, підтвердженою спеціальним посвідченням – підготовкою.

Кожного року рятувально-водолазна служба Львівської області готує 40-60 таких спеціалістів. Наводимо практичні нормативи, які повинні скласти майбутні “матроси-рятівники”.

1. Плавання 200м за 5 хв.
2. Пірнання на точність (з глибини 3м., з квадрата 3х3м. “рятування” манекену за 3хв.)
3. Пірнання у довжину (на 20м.)
4. Буксировка “потерпілого” способами брас, або на боці на 25м.
5. Плавання в одязі 25м.
6. Веслування на двухвесельній шлюпці (1000м. за 9хв.)
7. Кидання “кінця Александрова” на точність кидка (на 20м.)
8. Кидання рятувального круга (7кг) на точність кидка (на 10м.)
9. Демонстрація вміння звільнитися від захватів потерпілого
10. Вміння надавати швидку долі карську допомогу постраждалому

Треба відзначити роботу кафедри фізичного виховання Львівського медичного університету, де у 2003 році було підготовлено 20 матросів-рятівників. Цей досвід необхідно запозичити польовим факультетам вузів (геодезичного, геологічного, біологічного, лісгосподарського та ін.), де необхідно готувати по 2-3 чол. Рятівників на кожную групу студентів, які їдуть на польову практику у літній період.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ

ОЛЕКСАНДР МОКРОВ

Прикарпатський університет імені Василя Стефаника м. Івано-Франківськ

В сучасній освітянській сфері України відбуваються важливі зміни, продиктовані вимогами сьогодення. Одна з них – активізація підготовки фахівців для сфери туризму. Таку підготовку започатковано у декількох десятках вищих закладів освіти. Нещодавно до них приєдналися фізкультурні навчальні заклади.